

Kratki savjeti za roditelje

1. Pronađite vremena za djecu. Nemojte koristiti računalo i Internet umjesto dadilje.
2. Naučite više o računalima tako da možete razgovarati s djecom o njima zanimljivim temama.
3. Ograničite korištenje računala na jedan ili dva sata dnevno (dobro je uvesti jasna pravila, primjerice nema računala prije škole, prije spavanja, za vrijeme obroka ili prije nego što je napravljena zadaća).
4. Razgovarajte s djetetom o opasnostima interneta i poučite ga da ne daje osobne podatke ni fotografije na internetu te da ne dogovara susrete s nepoznatim ljudima. Ako se dijete jako želi susresti s osobom koju je upoznao preko interneta, onda to mora biti na javnom mjestu i u prisutnosti roditelja.
5. **Stavite računalo u dnevni boravak, ne u dječju sobu.** Tako možete nadgledati djecu dok su na internetu i vidjeti koje stranice posjećuju.
6. Pazite da vaše dijete ne provodi previše vremena ispred računala.
7. Potičite korištenje računala kao oruđa za učenje i druženje, a ne isključivo za zabavu (npr. igrice).
8. Upoznajte njihove internetske prijatelje onoliko koliko poznajete i ostale prijatelje.
9. Naglasite svojoj djeci kako oni nisu krivi ako su žrtve virtualnog nasilja. Recite da im nećete zbog toga oduzeti pravo na korištenje računala – to je glavni razlog što djeca ne govore odraslima kad su žrtve nasilja na internetu.

Ako roditelji doznaju da im je dijete žrtva nasilja preko interneta, trebaju poduzeti sljedeće:

- poučiti dijete da ne odgovara na nasilne, prijeteće ili na bilo kakav način sumnjive poruke
- ne brisati poruke ili slike, jer mogu poslužiti kao dokaz
- pokušati otkriti identitet nasilnika kako bi se mogle poduzeti adekvatne mjere za sprječavanje nasilja
- kontaktirati internet providera
- kontaktirati školu
- ako je identitet nasilnika poznat, pokušati kontaktirati njegove roditelje (jer postoji velika vjerojatnost da oni ne znaju kako se njihovo dijete nasilno ponaša)
- kontaktirati policiju ako poruke preko interneta sadrže prijetnje nasiljem, uhođenje, napastovanje, dječju pornografiju i sl.

RODITELJI- ZAPAMTITE!

Vaša djeca mogu znati više od vas o tehnologiji, ali vi znate više o životu. Dopusšteno vam je postaviti pravila i tražiti njihovo poštovanje. Vi ste još uvijek roditelj!

Informirajte se i o programima koji filtriraju web stranice za koje ne želite da budu dostupne vašem djetetu. Većina tih programa mogu se kupiti preko interneta, a neki su i besplatni. Neki internet preglednici (Internet Explorer) imaju ugrađene filtre koji se mogu uključiti kako ne bi dopuštali pristup stranicama određena sadržaja. Najčešće korišteni filtri su ContentProtect, CYBERSitter i NetNanny.

Programi za filtriranje koristan su alat za roditelje kako bi mogli usmjeriti pažnju svoje djece na poučne i primjerene sadržaje umjesto nepoželjnih. Ni takvi programi, međutim, nisu savršeni te ih treba koristiti samo kao pomoćno sredstvo. Najbolji filter ipak su vaša nazočnost, nadzor i podrška.

GDJE POTRAŽITI SAVJET I POMOĆ?

HRABRI TELEFON: 0800 0800

info@hrabritelefon.hr

POLIKLINIKA ZA ZAŠTITU DJECE

GRADA ZAGREBA: info@poliklinika-djeca.hr (01/34 57 518)

POLICIJSKA UPRAVA ZAGREBAČKA: pu-zg@mup.hr (01/63 33 333)

Ergonet Internet centar: info@ergonet.hr (01/36 89 417)

www.blog.hr

LITERATURA:

1. Buljan Flander, G., Kocijan Hercigonja, D. (2003). Zlostavljanje i zanemarivanje djece, Marko M, Zagreb
4. Buljan Flander, G., Bilić, V., Karlović, A. (2004). Nasilje među djecom. Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba
3. Magid, L. (2006). Safe blogging advice for parents. www.blogsafety.com/parentsguide.htm
4. Olweus, D. (1996). Nasilje među djecom u školi, Školska knjiga, Zagreb

*OŠ Velika Mlaka, roditeljski sastanak, 6.razredi, travanj 2007.
pripremila pedagoginja Mihaela Čunčić, prof*

Cyberbullyng (vršnjačko nasilje preko interneta)»

Internet je svjetska komunikacijska mreža. To znači da se na njemu sve odvija međusobnom komunikacijom. Kao što korisnici komuniciraju jedni s drugima putem elektronske pošte ili chata, tako i računala komuniciraju međusobno, što nam omogućuje posjećivanje stranica, slanje i primanje elektronske pošte i sve ostalo što radimo na internetu.

Chat sobe vrlo su popularan način internetske komunikacije, osobito među djecom i mladima. Predstavljaju nešto poput soba za razgovor u kojima posjetitelji mogu međusobno razgovarati, upoznavati se, raspravljati o određenoj temi... Korisnici mogu razgovarati međusobno, ali se i izdvojiti te komunicirati privatnim porukama, koje su vidljive samo tim osobama. Na chatu je moguće susresti i korisnike iz drugih zemalja, pa i s drugih kontinenta, te doznati više o njima, njihovoj zemlji i običajima.

...**FORUMI** ili stranice za diskusiju su internetske stranice na kojima se okupljaju korisnici interneta kako bi dali svoje mišljenje o nekoj temi ili zatražili mišljenje i savjet drugih. Vrlo su popularni i okupljaju mnogo korisnika različitih dobi i interesa. Postoje forumi o mnogim temama, kao što su politika, zdravlje, sport, glazba, škole, pomoć oko računala. Za razliku od chata, gdje se sadržaj briše jednom kad osoba izađe iz chat sobe, zapisi na forumu su trajni, odnosno moguće ih je vidjeti i komentirati rasprave otprije nekoliko mjeseci. ...

BLOG je skraćena od engleske riječi weblog, što u doslovnom prijevodu znači "internetski dnevnik". To je internetska stranica na kojoj pojedinac, obično kronološkim redom, bilježi svoja razmišljanja i stavove. Pomoću bloga svaki korisnik interneta može, jednostavno i potpuno besplatno, pisati vlastitu kolumnu, pa ga se zato često uspoređuje s internetskim novinarstvom. Autor bloga može komentirati aktualne teme, izvještavati o događajima na kojima je sudjelovao, ili pak objavljivati vlastite umjetničke radove – pjesme, priče, eseje, pa čak i fotografije koje je snimio. Posebna je mogućnost da posjetitelji bloga mogu upisati javni komentar pojedinih članaka. Zato se kaže da je blog interaktivan – jer omogućuje izravnu komunikaciju autora i njegovih čitatelja. Mnoge poznate osobe pišu svoj blog, od političara i sportaša do pjevača i glumaca. **Ono što je zajedničko chatu, blogu i forumu jest korištenje nadimaka koje posjetitelji sami izaberu, što im pruža anonimnost. Anonimnost može biti i otvorena pozivnica svima koji žele zlorabiti takav način komunikacije.** Netko na chatu, forumu ili blogu može vrijeđati, prijetiti i/ili pisati o drugima stvari koje nisu istinite ili koje su privatne i tajne.

Cyberbullying -nasilje preko interneta, opći je pojam za svaku komunikacijsku aktivnost cyber tehnologijom koja se može smatrati štetnom kako za pojedinca, tako i za opće dobro. Tim oblikom nasilja među vršnjacima obuhvaćene su situacije kad je dijete ili tinejdžer izloženo napadu drugog djeteta, tinejdžera ili grupe djece, putem interneta ili mobilnog telefona. Odnosno i počinitelj(i) i žrtva(e) su maloljetnici.

Postoje dvije vrste nasilja preko interneta: izravan napad i napad preko posrednika.

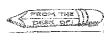
- Izravan napad događa se kad maloljetnik-
- šalje uznemirujuće poruke mobitelom, e-mailom ili na chatu
- ukrade ili promijeni lozinku za e-mail ili nadimak na chatu
- objavljuje privatne podatke ili neistine na chatu, blogu ili internetskoj stranici
- šalje uznemirujuće slike putem e-maila ili MMS poruka na mobitelu
- postavlja internetske ankete o žrtvi
- šalje viruse na e-mail ili mobitel
- šalje pornografiju i neželjenu poštu na e-mail ili mobitel
- lažno se predstavlja kao drugo dijete.

Nasilje preko posrednika događa se kad počinitelj napada žrtvu preko treće osobe, koja toga najčešće nije svjesna.

Što obuhvaća nasilje preko interneta?

- poticanje grupne mržnje, napade na privatnost, uznemiravanje, uhođenje, vrijeđanje, nesavjestan pristup štetnim sadržajima te širenje nasilnih i uvredljivih komentara.
- slanje okrutnih, zlobnih, katkad i prijetećih poruka,
- kreiranje internetskih stranica koje sadrže priče, crteže, slike i šale na račun vršnjaka.
- slanje fotografija svojih kolega te traženje ostalih da ih procjenjuju po određenim karakteristikama, odnosno da glasaju za osobu koja je, primjerice, najružnija, najnepopularnija ili najdeblja u školi.
- Djeca katkad na određenoj popularnoj internetskoj stranici traže od ostalih da navedu osobu koju najviše mrze te da o njoj napišu nekoliko riječi, a sve s ciljem da žrtvu osramote pred što većim brojem ljudi.

- Nasilje na internetu uključuje i "provaljivanje" u tuđe e-mail adrese te slanje zlobnih i neugodnih sadržaja drugima.
- Nasilje među vršnjacima sve češće se odnosi na nekoliko oblika komunikacije, uključujući zvuk, slike, animacije i fotografije.

Stručnjaci.....ističu da internet briše društvene kočnice. Dopušta djeci da govore i čine stvari koje ne bi mogli napraviti u interakciji "licem u lice", i ona imaju osjećaj da neće morati odgovarati za takva ponašanja na način na koji bi inače odgovarali za, primjerice, javno izrečene riječi. To im daje lažan osjećaj sigurnosti i moći.

Djeca.....se s time slažu. "E-mailovi i blogovi mnogo su manje osobni", rekla je jedna 18-godišnjakinja. "Toliko su neformalni i neposredni da je ljudima lakše biti iskreniji i čak bezobrazniji zbog toga. Ljudi mogu biti bezobrazni i okrutni koliko žele jer se ne suočavaju izravno s osobom. Isto kao kod komunikacije telefonom. No, ovo je još jedan korak dalje. Ne samo da ne moraš vidjeti reakciju osobe, ne moraš ni čuti njezin glas."

Nasilje mobitelom

SAVJETI KOJE RODITELJI MOGU DATI SVOJOJ DJECI

- Naglasite im da budu pažljivi kome daju broj mobitela.
- Neka pažljivo koriste neku od chat usluga preko mobitela.
- Ako dobiju poruku s nepoznatog broja, neka ne odgovaraju. Ne trebaju odgovarati ni na poznate brojeve ako se zbog sadržaja poruke osjećaju loše ili neugodno.
- Objasnite djeci kako šala može lako od smiješne postati uvredljivom, i to da, ako su ljuti, mogu učiniti nešto zbog čega poslije mogu požaliti. Istaknite im da budu pažljivi kad šalju poruke drugima.
- Potaknite ih da se prije slanja poruke zapitaju može li ona uvrijediti ili na bilo koji način naštetiti primatelju?
- Postavite pravilo prema kojem nije dopušteno slati fotografije ili videozapise drugih ljudi bez njihova dopuštenja, kao ni slati sadržaje koji mogu uvrijediti druge ljude.
- Ako dijete dobije neprimjerenu poruku, poziv ili je izloženo nasilju, dajte mu podršku i potaknite ga da odmah razgovara s vama ili nekom drugom odraslom osobom u koju ima povjerenja (poput nastavnika, školskog pedagoga), kako se problem ne bi pogoršao.
- Ako je riječ o ozbiljnijim oblicima nasilja, osobito zastrašujućim prijetnjama, razmislite o tome da sve prijavite policiji. U takvim slučajevima dobro je sačuvati poruke u mobitelu, ili negdje drugdje zapisati podatke o datumu, vremenu i sadržaju poruke ili poziva.

NASILJE PUTEM BLOGA OPASNOSTI BLOGA (ukratko)

OBJAVLJIVANJE PRIVATNIH INFORMACIJA – Ako djeca objavljuju informacije o sebi i svojoj obitelji, to može navesti osobe s lošim namjerama da pokušaju uspostaviti kontakt s njima.

PROFILI – neke blog stranice sadrže mogućnost objavljivanja profila – informacija o autoru bloga, poput bilješke o piscu, što je u obliku linka dostupno svim posjetiteljima bloga. Djeca često upisuju svoje prave podatke (ime i prezime, broj telefona, adresu škole i sl.) ili objavljuju vlastite fotografije, nesvjesni opasnosti koje to povlači za sobom. Na najpoznatijoj hrvatskoj stranici Blog.hr, blogovi nemaju profile, ali opasnost svejedno postoji jer djeca unutar bloga mogu odati svoje podatke ili staviti fotografije.

NEODGOVARAJUĆI SADRŽAJI - Djeca mogu pretraživati blogove drugih ljudi i naći sadržaje ili rasprave neprikladne za njihovu dob.

NASILJE PREKO INTERNETA - Djeca mogu koristiti blogove kao put do nasilja ili zastrašivanje druge djece.

NACIONALNA, VJERSKA I RASNA MRŽNJA - Djeca mogu koristiti blogove za poticanje mržnje na temelju nacionalne, vjerske ili rasne pripadnosti.

OBJAVA NEPOUZDANIH INFORMACIJA - Nepouzdana informacije može objaviti i kreirati bilo tko, upravo kao što svatko može kreirati stranicu na internetu. Djeca trebaju biti pažljiva s tim što čitaju i publiciraju.

